

SAĞLIK VE SOSYAL HİZMET EMEKÇİLERİ SENDİKASI TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ GÖRÜŞMELERİNDE SAĞLIK VE SOSYAL HİZMET ÇALIŞANLARININ SAĞLIĞI

Mehmet Zencir*, Aslı Davas*, Meral Türk*, Çoşkun Canıvar*, Menderes Tutuş*

* Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası Sendika Okulu, Sağlık Çalışanlarının Sağlığı Modülü

Amaç:

Toplu İş Sözleşmesi (TİS), çok genel anlamı ile emekçilerin temsilcisi sendika ile işveren temsilcilerinin, ekonomik, özlük ve çalışma koşullarını birlikte belirlemeleridir. Bu çalışmada Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Toplu İş Sözleşmesi görüşmelerinde sağlık ve sosyal hizmet çalışanlarının sağlığı konusunda nelere yer verdiği ele alınmıştır.

Bulgular:

SES 2015-2017 dönemi SÇS stratejik bir mücadele alanı olarak ele almış, konu ile ilgili çalışmalarını yoğunlaştırmış, sağlık politikaları ve eğitim komisyonları çalışmalara destek vermiştir. 2017-2020 dönemi için de aynı kararlılık devam ettirmektedir. Toplu İş Sözleşmesi bağlamında da SÇS gündeme getirilmiştir. 25-26 Nisan 2015 tarihinde gerçekleştirilen TİS kurultayında Sağlık ve Sosyal Hizmet çalışanlarının sağlığı ve güvenliği için bir atölye yapılmıştır. Atölye öncesi konunun tüm şube ve temsilciliklerde görüşülmesi ve önerilerle atölyeye gelmesi istenmiştir. SÇS ile ilgili görüş ve öneriler atölyede bir araya getirilip, taleplere dönüştürülmüştür.

Sağlık Çalışanlarının Sağlığı ve Güvenliği ile İlgili Toplu İş Sözleşmesi Temel Talep

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile kamu çalışanları ile paylaşılan işçi sağlığı ve güvenliği hizmetleri kağıt üzerinde kalan bir uygulamadan öteye geçememiştir. Çalışma Bakanlığı ve Hükümet işçi sağlığı ile ilgili önemli toplantılarda (kongre, sempozyum vb.) devrim niteliğinde değişiklik diye paylaşılmasına rağmen dağ fare doğurmuş, uygulama sürekli ertelenmiştir. Son olarak da 1 Temmuz 2017 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan değişiklikle 2020 yılına ertelenmiştir. Zaten 6331 sayılı yasanın işçilerin sağlık ve güvenliklerini koruyamadığı biliniyorken, bu yasanın ilgili maddelerinin uygulanmasının ertelenmesi milyonlarca kamu emekçisi ve işçinin yaşam güvencelerinin bir maliyet unsuru olarak görülmesi, yok sayılması anlamına gelmektedir. Sağlık ve sosyal hizmet üretiminde radikal değişiklikler sağlık ve güvenlik açısından ciddi sorunlar ile karşılaşılmasına neden olmuştur. 2012'den bu yana uygulama için hiç bir adım atılmamıştır. Üstelik erteleme kapsamında olmayan bir çok hizmet başlığı da her zaman görmezden gelinmiştir. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun kamu kurumları ve 50'den az işçi çalıştıran işyerleri için ertelenmesine son verilsin, derhan uygulanmaya başlansın.

SÇS bağlamında dört slogan belirlenmiştir:

- Çalışma ortamları bizi öldürüyor.
- İş kazası yoktur, alınmayan önlemler sonucu yaşanan "cinayetler" vardır.
- Çalışan sağlığı önlemlerinin alınması "maliyet" değildir.
- İnsan hayatı üzerine kar-zarar hesabı yapılamaz.

Sağlık Çalışanlarının Sağlığı ve Güvenliği ile İlgili Toplu İş Sözleşmesi Talepleri

1. Sağlık ve sosyal hizmetlerle ilgili işyerlerinin tehlike sınıflandırılmasında en üst düzey tehlike durumunu gözetilerek, tüm işyerinin bu tehlike sınıfında kabul edilsin; işçi sağlığı ve güvenliği hizmetleri bu kapsamda yürütülsün.
2. Sağlık ve sosyal hizmet çalışanlarının sağlığı ve güvenliği kapsamında tehlike kaynakları ve riskler belirlensin. Risk değerlendirme sürecinde sağlık emekçilerinin ve sendikaların katılımı sağlansın. Sağlık ve sosyal hizmet emekçileri çalışma ortamı ve emek süreci ile ilgili risk değerlendirmeleri için gerekli eğitimleri alabilsin.
3. İSG (İşçi Sağlığı ve Güvenliği) Kurulları demokratikleştirilsin; bu kurullara sendikalar ve meslek örgütlerinin katılımı sağlansın; özellikle sağlık hizmetleri açısından riskli birim ve komitelerin (enfeksiyon kontrol, radyasyon güvenliği, tesis güvenliği, hasta güvenliği vb.) bu kurullarda yer alması sağlansın. Kurullarda kadınlara mutlaka yer verilsin. İşçi sağlığı ve güvenliği ile ilgili alınması gereken önlemler toplumsal cinsiyet bakışı ile değerlendirilsin ve kadına yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ivedilikle oluşturulsun.
4. İşyerlerinde kurulacak işçi sağlığı ve güvenliği birimleri için Personel Dağılım Cetveli'nden kadro istihdam edilsin ve yerinde sağlık ve güvenlik hizmetleri anlayışı öne çıkartılsın. Dışarıdan hizmet satın alınmasın.
5. İşverenin İSG biriminin yapılandırılması; risk değerlendirmelerinin yapılması; İSG eğitimlerinin tamamlanması; işe giriş ve periyodik muayenelerin yapılması; uygun işe yerleştirme; işyeri ortam ölçümlerinin yapılması; iş kazası, meslek hastalığı bildirimlerinin ve kök neden analizlerinin yapılması; tüm İSG önlemlerinin alınması; tıbbi izlem ve tedavi edici hizmetlerin sağlanması vb. bir an önce yaşama geçilmesi sorumlulukları hızla yerine getirmesi için gerekli düzenlemeler yapılsın. İşverenin bu sorumlulukları yerine getirip getirmediği denetlensin.
6. Sağlık çalışanlarının sağlığı ve güvenliği ile ilgili tüm kişisel koruyucu donanımların-KKD (önlük, maske, gözlük, ayakkabı vb.) işveren tarafından sağlansın; KKD çalışılan birime ve yapılan aktivite ile uygun nitelikte olmasının sağlansın
7. Başta 112 acil sağlık hizmetlerinde yaşanan trafik kazaları sonucu ortaya çıkan trafik cezalarının şoför olarak çalışanlara ödetilmesi olmak üzere, iş nedeni ile meydana gelen hasar ve zararların çalışanlar tarafından karşılanması yönteminden vazgeçilsin ve zararların işveren tarafından karşılanması için gerekli düzenlemeler yapılsın.
8. Tüm sağlık ve sosyal hizmet emekçileri için eşit yaklaşım öne çıkartılsın. Eşit işe eşit ücret uygulansın, çalışma sürelerinde ve sosyal haklarda eşitlik sağlansın, tüm sosyal haklar herhangi bir kısıtlama olmaksızın güvence altına alınsın ve barınma, ulaşım, eğitim, çocuk bakımı vb. hizmetler eksiksiz olarak düzenlensin.
9. Performansa dayalı, esnekleştirilmiş ve güvencesiz çalıştırma kaldırılsın, artan üretim hızı ve iş yoğunluğu karşısında çalışanların korunacağı önlemler alınsın ve sistematik mobbinge dönüşen üretim baskısı ortadan kaldırılsın. Bu kapsamda; görev tanımına uygun istihdam sağlansın, uygun sayı ve nitelikte kadrolu istihdam sağlansın, ilgili alanda eğitim sürecini tamamlayanların eğitimlerini tamamladıkları alanda istihdamı sağlansın ve çalışanlara mekan güvencesi sağlansın;
10. Özel sağlık ve bakım/rehabilitasyon sektöründe çalışma koşulları düzeltilsin.
11. Sosyal hizmetlerde özellikle evde hizmet verilmesi durumunda çalışan güvenliğinin sağlanması için gerekli düzenlemeler yapılsın. Sağlık ve sosyal hizmet çalışanlarının yoğun şekilde yaşadığı tükenmişlik sendromunun azaltılması için en az yılda bir kez çalışanlara yardımcı olacak hizmetler planlansın ayrıca motivasyonu arttırmak için ikramiye verilsin.

Sonuç: İşverenle yapılan toplu sözleşmelerde sağlık ve sosyal hizmet çalışanlarının sağlığı mutlaka yer verilmelidir. İşçi sağlığı ve güvenliği ile ilgili hizmetlerin yaşama geçirilmesi için toplu iş sözleşmeleri önemli mücadele aracı olarak kullanılmalıdır.